

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
pirha.fi

Valiokunnan lausunto
24.6.2024

Tulevaisuus- ja strategiavaliokunnan lausunto alustavista vuoden 2025 tavoitteista

Tulevaisuus- ja strategiavaliokunta lausuu aluehallituksen toiminta- ja talousseminaarissa valmistelluista alustavista vuoden 2025 tavoitteista seuraavasti:

Tulevaisuus- ja strategiavaliokunta kiittää mahdollisuudesta lausua Pirkanmaan hyvinvointialueen alustavista tavoitteista vuodelle 2025. Valiokunta näkee, että yleisesti tavoitteisto ja niiden seuranta ovat järkevällä tasolla. Tavoitteet on suhteutettu hyvin toimintaan nähden ja kehitystä tapahtuu jokaisella sektorilla. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyttyä kunnolla on yhteisten tavoitteiden läpivienti helpompaa ja konkreettisemmalla tasolla. Toisaalta valiokunta haluaa nostaa esille tarpeen läpinäkyvyydestä toimielinten suuntaan, eli talousarvion konkretiaa tulee lisätä, jotta päätöksentekijöiden on helpompi arvioida talouden toteutumista ja tavoitteiden täyttymistä. Valiokunnasta myös toivotaan talouden käyttösuunnitelmaa aluevaltuuston tarkasteltavaksi ja samalla nähdään, että määrärahat eivät voi täysin olla tehtäväalueiden päätettävissä ja toisaalta rahoituksen tulisi ohjautua strategisten painopisteiden mukaan. Lisäksi tavoitteissa olisi hyvä tuoda esille, mistä tavoitteista on luovuttu.

Palveluiden saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyvissä tavoitteissa on tavoite painopisteen siirtämisestä sähköisiin palveluihin. Valiokunta on vakuuttunut, että digitaaliset palvelut ovat saaneet hyvää palautetta ja lähteneet toimimaan hyvin. Tavoite painopisteen siirtämisestä sähköisiin palveluihin on tulevaisuuden kannalta tärkeä, jos hyvinvointialue haluaa saavuttaa tavoitteen digipalveluiden 65 % osuudesta kaikista palveluista vuoteen 2035 mennessä. Valiokunta nostaa esille, että toimenpiteet tulee olla sen mukaiset, että tavoitteeseen päästään. Samaan aikaan tulee huomioida sähköisten palveluiden laadun varmistaminen, kuten aluevaltuuston hyväksymä yksimielinen ponsi edellyttää. Toisaalta saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyvissä tavoitteissa oli osavuosikatsauksessa moni tavoite saavuttamatta, joten tulisi varmistua siitä, että tavoitteet ovat realistisia. Lisäksi valiokunta nostaa esille, että valtakunnallisesta digipalvelujen kehittämisestä ei pidä irtautua. DigiFinlandin maksut voivat olla korkeita, mutta palvelujen itsenäinen kehittäminen vasta kalliiksi tuleekin. Muutaman vuoden perspektiivillä irtautuminen valtakunnallisesta kehittämisestä voi näyttää edullisemmalta, mutta pitkällä tähtäimellä se melko varmasti maksaa enemmän.

Saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden tavoitteisiin valiokunta nostaisi esille perusterveydenhuollon osioon, että siellä tulisi olla kriteeri, joka arvioi eri puolilla Pirkanmaata asuvien palveluiden saatavuuden. Ajatuksena olisi arvioida palveluiden käyttämisen syitä, mutta ei terveydellisiä syitä, vaan syitä, miksi valitsee tietyllä tavalla tuotetun palvelun ja miten sen palvelun piiriin liikutaan. Perusterveydenhuollon osalta resurssien niukentuessa merkityksellisenä pidetään ennaltaehkäisevien palveluiden merkitystä. Ne eivät oikein näy tavoitteissa. Toisaalta myös tulisi tunnistaa perusterveydenhuoltoon panostaminen verrattuna vielä kalliimpaan erikoissairaanhoidon. Pelastuspalveluiden osalta aluekohtaisessa yhdenvertaisuudessa on vielä haasteita. Tavoitekuvauksen tulisi ottaa tämä paremmin huomioon.

Valiokunta näkee, että kaikki henkilöstön hyvinvointiin liittyvät tavoitteet ovat äärimmäisen tärkeitä ja kannatettavia. Siksi niiden tulisi näkyä kautta linjan kaikissa yksiköissä ja siellä lähiesihenkilötyössä. Henkilökunnan hyvinvointi ja työssäjaksaminen on merkittävä taloudellinen kysymys inhimillisen näkökulman lisäksi. Valiokunta näkee, että tavoitteisiin tulisi lisätä mitattava arvo tai vaihteluväli, jonka puitteissa edistystä tavoitellaan. Fiilismittarin osalta pohdituttaa, kattaako se kaikki työhyvinvoinnille olennaiset asiat. Valiokunta haluaa tuoda esille myös henkilöstön osallistamisen tärkeyden.

Sisäisen vaikuttavuuden arvioinnin mittarit kaipaavat konkretisointia. Lisäksi valiokunta huomauttaa, että asiakasohjaukseen edelleen panostettava. Asukastilaisuuksia syytä jatkaa, jotta vuorovaikutus asukkaiden ja päättäjien/viranhaltijoiden välillä olisi avointa ja toimivaa. Lisäksi kuntayhteistyöhön toivotaan kehitystä.

Strategiseen ohjaukseen ja järjestämiseen liittyvissä tavoitteissa ensimmäinen tavoite liittyy päätöksenrakenteen tehokkuuteen ja toimivuuteen. Tässä tavoitteessa toimeenpano on suunniteltu vasta vuodelle 2026, vaikka työryhmä on nyt jo käynnissä ja työpajat pidetty. Tavoitteen tulisi olla, että demokratiaprosessi ja toimeenpano saataisiin valmiiksi tämän valtuustokauden loppuun tai viimeistään seuraavan aluevaltuustokauden alussa, jotta seuraava aluevaltuustokausi voisi aloittaa työskentelyn uudelta pohjalta. Valiokuntien työskentely on sidottava tiiviimmäksi osaksi päätöksentekoa. Jos haluamme, että valiokunnat toimivat aluevaltuuston työskentelyeliminä, valiokuntien kokoonpanon on entistä enemmän koostuttava aluevaltuutetuista ja valtuustokauden alussa tulisi sopia selkeät tavoitteet valiokuntien työskentelylle, jotta sitä voidaan myös ohjata. Taloudellista ja toiminnallista tehokkuutta tulee myös siitä, että valiokuntien jäsenmäärää vähennetään ja kokouksia pidetään joustavasti myös etäkokouksina. Samalla tulee kuitenkin huolehtia siitä, että kaikilla puolueilla on sovittu edustus kattavasti eri päätöksentekoelementteihin. Valiokuntien työskentelyn vaikuttavuuteen vaikuttaa myös aluevaltuuston vaikutusvalta.

Tavoitteisiin on kirjattu, että uusi strategia olisi valmis vuoden 2025 loppuun mennessä. Valiokunta näkee, että uusi strategia olisi tarkoituksenmukaista valmistella vielä kuluvalle valtuustokaudella, koska keväällä päätöksentekijät todennäköisesti ainakin osittain vaihtuvat, jolloin organisaation ja päätöksenteon sisäistäminen vie aikaa. Uuden strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteiden tulee

vastata strategian kärkien alataavoitteita. Niiden palveluiden verkoston suunnitelmien osalta, joihin aluevaltuustolla on päätösvaltaa, tulisi käydä keskustelu ennen toimeenpanoa.

Organisaation tavoitellaan palvelevan mahdollisimman optimaalisesti palveluiden tuottamista. Organisaation rakenteen arvioiminen on lähtökohtaisesti hyvä asia, koska tällä hetkellä hyvinvointialueen organisaatio on muodostunut raskaaksi ja moniportaiseksi. Arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota myös johtajien määrään, millainen määrä johtajia tarvitaan ja miten vastuualueet ja työtehtävät tällä hetkellä jakautuvat. Palveluiden ostamiseen liittyen tulee tuntea myös oman palvelutuotannon kustannukset, jotta niitä osataan verrata ulkopuolelta ostettaviin palveluihin. Valiokunnasta myös huomautetaan, että nykyiset linjauksen ostopalveluiden osalta ovat aiheuttaneet erityisesti ikäihmisten palveluissa epäinhimillisiä tilanteita ja jonojen ruuhkautumista. Tavoite sujuvuudesta on hyvä, mutta vaatii uutta ohjausta käytännössä.

Avopalveluiden osioon esitetään kohtaan 2. lisäystä, että palvelut tuotetaan yhdenvertaisesti. Avopalveluiden osalta hoito- ja palveluprosessien joustavuutta ja toimivuutta painotetaan. Sairaalapalveluiden osalta tärkeäksi koetaan tutkimustyöhön panostaminen ja uusien toimintatapojen kehittämiseen resursointi.

Tulevaisuus- ja strategiavaliokunnan puolesta 24.6.2024

Ida Leino, puheenjohtaja

Taru Tolvanen, 1. varapuheenjohtaja

Sami Kymäläinen, 2. varapuheenjohtaja